

PRESSITEADE nr 50/26

Luxembourg, 14. aprill 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-590/23 | Pelham (mõiste „pastišš“)

Euroopa Kohus täpsustas pastiši erandi ulatust seoses muusikapalast helilõigu ülevõtmisega (sämplimine)

Selle erandi eesmärk on tagada õiglane tasakaal autoriõiguse ja kunstivabaduse kaitse vahel

Euroopa Kohus täpsustas pika ajalooga vaidluses Saksa ansambli Kraftwerk muusikapalast võetud helilõigu (sämpel) kasutamise üle seda, millise ulatusega on pastiši erand, mis lubab kasutada autoriõigusega kaitstud teose osi ilma õiguste omajate eelneva loata.

Euroopa Kohus märkis eelkõige, et see erand hõlmab teoseid, mis meenutavad ühte või mitut olemasolevat teost, sisaldades samas nende teostega võrreldes märgatavaid erinevusi, ning milles kasutatakse nende teoste teatavaid autoriõigusega kaitstud iseloomulikke osi, sealhulgas sämplimise abil, eesmärgiga astuda nende teostega kunstilisse või loomingulisse dialoogi, mis on sellisena äratuntav. See dialoog võib esineda eri vormides, muu hulgas nende teoste stilistilise jälgendamise vormis, neile tunnustuse avaldamisena või nende humoristliku või kriitilise käsitlemisena.

Saksa ansambel Kraftwerk avaldas 1977. aastal fonogrammi, millel on muusikapala „Metall auf Metall“.

Kraftwerki kaks asutajat esitasid Saksa kohtule hagi muusikapala „Nur mir“ kahe helilooja vastu ning Pelham GmbH vastu, kelle toodetud fonogrammil see pala 1997. aastal (ja uuesti 2004. aastal) sisaldus. Põhikohtuasja hagejad¹ heidavad kostjatele eelkõige ette neile fonogrammi² tootjatena kuuluva autoriõigusega kaasneva õiguse rikkumist sellega, et kostjad kopeerisid elektrooniliselt umbes kahe sekundi pikkuse rütmiseeria lõigu (sämpel) muusikapalast „Metall auf Metall“ ning kasutasid kõnealust lõiku seda järjestikku korrates muusikapalas „Nur mir“.

Selles üle 20 aasta kestnud vaidluses³ tuli veel lahendada küsimus, kas kõnealust helilõiku võib alates 7. juunist 2021 kasutada pastišis. Sellel kuupäeval jõustus Saksamaal autoriõigusest ja fonogrammitootja õigusest erand, mis lubab avaldatud teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele edastada, kasutades seda karikatuuris, paroodias või pastišis.

Kuna see erand tuleneb liidu õigusest⁴, palus Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus Euroopa Kohtul täpsustada mõiste „pastišš“ ulatust.

Euroopa Kohus vastas, et pastiši erand⁵ hõlmab teoseid, mis meenutavad ühte või mitut olemasolevat teost, sisaldades samas nende teostega võrreldes märgatavaid erinevusi, ning milles kasutatakse nende teoste teatavaid autoriõigusega kaitstud iseloomulikke osi, sealhulgas sämplimise abil, eesmärgiga astuda nende teostega kunstilisse või loomingulisse dialoogi, mis on sellisena äratuntav⁶. See dialoog võib esineda eri vormides, muu hulgas nende teoste stilistilise jälgendamise vormis, neile tunnustuse avaldamisena või nende humoristliku või kriitilise käsitlemisena.

Selleks et saaks tuvastada, et tegemist on pastišis kasutamisega, piisab sellest, kui pastišlik laad on äratuntav isikule, kes tunneb olemasolevat teost, millest osad on laenatud. Seega ei ole vaja tuvastada, et kasutajal oli kavatsus teost selliselt kasutada.

Euroopa Kohus märkis, et selline pastiši erandi tõlgendus tagab õiglase tasakaalu kunstivabaduse ja autoriõiguse kaitse vahel ning õiguskindluse.

Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima üldkohtu ülesanne on lahendada tema menetluses olev kohtuasi Euroopa Kohtu vastuseid arvesse võttes. Eelotsusetaotluses märkis Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus, et madalama astme kohtu 7 järelduste kohaselt on muusikapalas „Nur mir“ muusikapalast „Metall auf Metall“ võetud rütmiseeriat kunstiliselt käsitletud, kuna see on üle võetud teise muusikažanrisse kuuluvasse palasse, kuid on hoolimata tempo aeglustamisest ja rütmi muutmisest äratuntav kui viide originaalile.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kohtuotsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Stefaan van der Jeught ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

1 Kuna üks neist suri 2020. aastal, on kohtuvaidluses sellest ajast alates osalenud tema õigusjärglane.

2 Millel on pala „Metall auf Metall“.

3 Vastuseks Saksamaa Liitvabariigi kõrgeima üldkohtu poolt samas vaidluses esitatud eelmisele eelotsusetaotlusele täpsustas Euroopa Kohus juba, et sämplimine võib rikkuda fonogrammitootja õigusi, kui seda tehakse ilma tema loata. Fonogrammist võetud helilõigu kasutamine ei riku neid õigusi aga juhul, kui see lõik võetakse üle muudetud ja kuulamisel mitteäratuntaval kujul, isegi selleks ei ole luba antud (vt 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Pelham jt, [C-476/17](#); vt ka pressiteade [nr 98/19](#)).

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta [direktiiv 2001/29/EÜ](#) autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas. See direktiiv annab liikmesriikidele õiguse näha ette erandeid või piiranguid ainuõigusest teost kopeerida ja üldsusele edastada, eelkõige kui tegemist on kasutamisega karikatuuris, paroodias või pastišis.

5 Ette nähtud direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis k. Euroopa Kohus täpsustas selle kohta, et kõnealune erand ei ole üldist laadi (*Auffangtatbestand*) selles mõttes, et see hõlmaks autoriõigusega kaitstud objekti mis tahes loomingulist kasutamist.

6 Seega ei hõlma mõiste „pastišš“ varjatud jäljendusi kaitstud objektidest või lausa plagiaate.

7 Nimelt liidumaa kõrgeim üldkohus Hamburgis.